

نحوه رسیدگی به درخواستی استرداد جنسیه

معاونت آموزش و تحقیقات فوجدانیه

بهار ۱۳۹۰

عنوان و نام پدید آور: نحوه رسیدگی به دعوای استرداد جهریه، فاضلی اسدی، احمد، (صاحب اثر معاونت آموزش و تحقیقات قوه قضاییه)
 مشخصات نشر: تهران، اندیشه عصر، ۱۳۹۰.
 مشخصات ظاهری: ۵۶ ص
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۱۸۷-۶۶-۳
 موضوع: حقوق خانواده - ایران
 شابک افزوده: ایران، قوه قضاییه، معاونت آموزش و تحقیقات
 رده بندی کنگره
 رده بندی دبوی: ۳۱۶/۵۵۰۱۵

- ۱- مستطاب علمی مطالب و نظریه های منوجه گروه تحقیقی است و گرما نظریه معاونت آموزش و تحقیقات قوه قضاییه نمی باشد.
- ۲- معاونت آموزش و تحقیقات قوه قضاییه از هر گونه نقد و نظر نسبت به محتوی این کتاب استقبال می کند.
- ۳- کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر محفوظ و متعلق به معاونت آموزش و تحقیقات قوه قضاییه می باشد و نقل مطالب یا ذکر منبع بلامانع می باشد.

نشانی معاونت آموزش و تحقیقات قوه قضاییه

تهران، خیابان حافظ شمالی، پست خان سپه، ساختمان شماره ۳۰ قوه قضاییه، تلفن: ۸۸۹۱۹۱۸۰
 وبسایت: www.lawtraining.ir - آدرس ایمیل: tadvin_motoon@yahoo.com

نام کتاب: نحوه رسیدگی به دعوای استرداد جهریه
 گردآوری و تدوین: معاونت آموزش و تحقیقات قوه قضاییه
 محقق: احمد فاضلی اسدی
 بررسی و اظهار نظر: دکتر علی مهاجری، علی بروینی
 مدیر اجرایی: نادر یوربیک محمد
 کارشناس: حامد دانشجو
 صفحه آرایی: مهریه عبدلی
 ناشر: انتشارات اندیشه عصر ۶۶۴۴۴۶۱۷
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۱۸۷-۶۶-۳
 نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۰
 تیراژ: ۳۵۰۰ نسخه - قطع جیبی
 قیمت: ۹۵۰ تومان

مرکز پخش: تهران - خ انقلاب - خ منیری جاوید (اردبیهشت)

ساختمان اردبیهشت - پ ۷۱ - طبقه اول - اندیشه سبز نوین

تلفن: ۶۶۴۳۸۸-۶۶۴۹۷۲۱۷۷-۶۶۴۶۳۵۱۸-۶۶۹۷۳۲۷۸-۶۶۹۷۳۲۷۸ دورنگار:

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
۷	مبحث اول: توضیح دعوا
۷	مبحث دوم: صلاحیت دادگاه
۸	مبحث سوم: الزامات قانونی دعوای استرداد جهیزیه
۹	مبحث چهارم: رفع نواقص دادخواست
۱۲	مبحث پنجم: استرداد جهیزیه به همراه تأمین خواسته
۱۵	مبحث ششم: رد تأمین خواسته
۱۶	مبحث هفتم: جلسه دادرسی
۱۸	مبحث هشتم: گزارش اصلاحی
۲۱	مبحث نهم: تحقیق درباره دلائل خواهان
۲۴	مبحث دهم: مالکیت جهیزیه
۲۵	مبحث یازدهم: استفتائات
۲۷	مبحث دوازدهم: نشست‌های قضایی
۳۱	مبحث سیزدهم: نمونه احکام
۳۱	۱. رأی دادگاه با فرض اقرار زوج
۳۴	۲. رأی دادگاه با فرض انکار مالکیت زوجه نسبت به جهیزیه توسط زوج
۳۵	۳. رأی دادگاه با فرض ادعای زوج بر تعلق جهیزیه به وی
۳۷	۴. رأی دادگاه با فرض ادعای زوجه بر تعدی و تفریط زوج در نگهداری جهیزیه
۴۰	۵. رأی دادگاه با فرض عدم اثبات وجود جهیزیه نزد زوج
۴۳	منابع و مأخذ

مقدمه

اولین روز کار قضایی، از جمله روزهای فراموش نشدنی است. وجه عدم فراموشی اولین روز کار قضایی اولین دستورات در رسیدگی‌های روز اول است قاضی در این روز می‌خواهد بر آنچه در دانشگاه یا حوزه علمیه و دوران کارآموزی قضایی آموخته تکیه کند. اما تنوع و پیچیدگی آنچه را که در روزها و هفته‌های اول کار قضایی روبروی خود می‌بیند، بسیار فراتر و وسیع‌تر از حوزه آموخته‌های قبلی می‌داند. در نتیجه این رویارویی، به راه چاره می‌اندیشد و به عنوان یکی از راههای برون رفت از وضعیت رودررو، مراجعه به همکاران قضایی را جهت مشورت و کسب نظر و استحضار از رویه عملی در خصوص موضوع، در سر می‌پرواند و بلاتردید آنرا به اجرا می‌گذارد. این روند ادامه می‌یابد و به مرور زمان در اثر استمرار انجام وظیفه و کسب تجربه بیشتر، کاهش می‌یابد، سؤال این است که انجام کار در روزهای اول آنهم با پرسشگری‌های همراه با مشقت و زحمت، آیا سرنوشت اجتناب‌ناپذیر آغاز کار قضایی برای هر قاضی است؟ آیا نمی‌توان در جهت مساعدت نسبت به قضات تدبیری اتخاذ کرد تا از این جهت کار قضایی را با سهولت بیشتری آغاز کنند؟ این مجموعه درصدد پاسخگویی به سؤالات مذکور است. زیرا در این مجموعه و مجموعه‌های مشابه روش

و فرایند رسیدگی عملی به یک موضوع خاص با در نظر گرفتن کلیه جوانب آن مورد بحث واقع شده است. جوانبی که هر یک می‌توانستند زمینه یک مراجعه یا تماس تلفنی قاضی شاغل در روزهای آغازین خدمت به قاضی دیگر باشند. در این مجموعه یکی از عناوین حقوقی به نام **«نحوه رسیدگی به دعوای استرداد جهیزیه»** با فرض تمام ابعاد و حالاتی که ممکن است پیش آید، مورد بحث واقع شده و قدم به قدم روش رسیدگی با حفظ مبانی علمی موضوع، بیان شده است. این مجموعه و مجموعه‌های مشابه، راهنمای رسیدگی به عناوین جزایی یا مدنی را شامل می‌شود و می‌تواند علاوه بر قضاتی که روزها یا هفته‌های اول خدمت قضایی را تجربه می‌کنند، حتی برای سایر قضات معیار و مبنایی جهت سنجش رسیدگی‌های قبلی قرار گیرد. مضاف بر آن هر یک از عناوین تدوین شده می‌تواند در کارگاه‌های آموزشی برای کارآموزان قضایی راهنمای نسبتاً جامعی در جهت آموزش خاص برای نحوه رسیدگی به موضوع معین باشد. این مجموعه و مجموعه‌های مشابه نشانه‌هایی برای اجرای عملی قواعد حقوق و به تعبیر دیگری قضایی کردن حقوق می‌باشند و قادرند موجب تقریب رویه قضایی قضات در رسیدگی به عناوین واحدی باشند که آنها در طول روز به رسیدگی آنها اشتغال دارند.

در ارتباط با این مجموعه و آنچه که بیان شد، یادآوری نکات زیر ضروری است.

۱- تأثیر و نقش ارزنده این مجموعه و مجموعه‌های مشابه در بالا رفتن کیفیت رسیدگی‌ها در نتیجه تحقیقات و مطالعات انجام شده توسط هیأت بررسی راههای ارتقاء قوه قضائیه، مدلل و ثابت گردیده است. به همین اعتبار رئیس محترم قوه قضائیه، مأموریت تدوین این مجموعه‌ها را به معاونت آموزش محول فرمودند. بنابراین مجموعه حاضر و مجموعه‌های مشابه از بررسی و کارشناسی و پشتوانه سازمانی لازم نیز بهره‌مند می‌باشند.

۲- مجموعه حاضر منبعی علمی، کاربردی و مشورتی است و هرگز نباید تصور شود این روش کلیشه‌ای شدن رسیدگی‌ها را دنبال می‌کند. بلکه برای کسانی که به ارتقاء خدمات قضایی خصوصاً در روزهای آغازین انجام وظیفه، می‌اندیشند، مبنی قابل اتکاء و در دسترس است. بدیهی است چنانچه قاضی در مقام رسیدگی‌های قضایی و در موارد مشابه با تکیه بر مبانی علمی و قانونی روش دیگری را ترجیح دهد، مجموعه حاضر مانع از کاربرد آن نخواهد بود.

۳- این مجموعه، در مقام نفی ضرورت مطالعات و پژوهش‌های علمی کاربردی قضات نیست. زیرا تنوع دعوای و تکثر عناوینی که به اعتبار پیشرفت علوم و فنون و توسعه روابط حقوقی اشخاص، حادث می‌گردند، مطالعه مستمر و آگاهی از یافته‌های نوین روز را طلب می‌کنند. بنابراین قاضی باید علاوه بر استفاده از این مجموعه، همواره مطالعه در خصوص مورد را در برنامه کاری خود داشته باشد.

۴- در این مجموعه سعی شده است فرض‌های مختلفی که در خلال رسیدگی به موضوع قابل طرح می‌باشد مورد بررسی و ارائه راهکار قضایی قرار گیرد.

به عبارت دیگر در استرداد جهیزیه، فروضی که سابقه طرح تا زمان تدوین مجموعه را داشته، لحاظ گردیده و مورد بحث واقع گردیده است، اما این امر بدین معنا نیست که طرح قبلی آنچه ممکن است در آینده حادث شود، تضمین گردیده است؛ بلکه اگر موارد جدیدی در خصوص رسیدگی به این جرم مطرح شود که مجموعه آن را پیش‌بینی نکرده، در نوبت‌های بعدی چاپ لحاظ خواهد شد. هرچند همان‌گونه که در بند ۳ بیان شد، موارد مستحدثه باید در نتیجه مطالعات کاربردی قاضی به راه‌حل قضایی منجر شود.

۵. نقش این مجموعه در کاهش اطاله دادرسی در خصوص مورد نباید مغفول بماند. چرا که یکی از اسباب اطاله دادرسی، عدم انطباق رسیدگی‌ها با موازین اصولی و قانونی است و مرجع بالاتر در مرحله بازبینی فرایند رسیدگی چه بسا در اثر مشاهده چنین وضعیتی درصدد نقض رأی برآمده و صدور رأی در نتیجه رسیدگی نظام‌مند می‌تواند تأیید عملکرد مراجع بدوی را در مراجع عالی به دنبال داشته باشد و همین امر موجب می‌گردد دادرسی در زمان متعارف به نتیجه برسد. این قاعده در مورد رسیدگی‌های دادسرا نیز صادق است.

۶. مسئولیت مادی و معنوی دادرس در مقام رسیدگی به دعوا به عنوان مسئولیت دنیوی مبنای پاسخگویی او در مقام مسئولیت اخروی است. در فرایند رسیدگی هر یک از دستورات و تصمیمات، اگرچه به صورت جزئی، می‌تواند برای قاضی تولید مسئولیت کند. این مجموعه از این جهت که نظام رسیدگی را با مبنای قانونی تبیین نموده است، در واقع می‌تواند نوعی معاضدت و مساعدت نسبت به قاضی و کاهش مسئولیت دنیوی و اخروی او باشد. بنابراین مراجعه به این مجموعه می‌تواند گامی مؤثر در جهت ارتقاء کیفیت علمی رسیدگی‌ها و در نتیجه کاهش یا منتفی شدن مسئولیت قاضی رسیدگی‌کننده باشد.

در پایان اضافه می‌نماید از آنجایی که این اقدام برای اولین بار در قوه قضائیه صورت می‌گیرد. نیازمند استفاده از دیدگاهها و نظرات قضات در جهت کاملتر شدن آن است و معاونت آموزش و تحقیقات قوه قضائیه از نظرات مستدل و مستند در این خصوص استقبال می‌نماید و ضمناً از محقق محترم آقای احمد قاضی‌اسدی رئیس دادگستری شهرستان نظرآباد به عنوان نگارنده متن سپاسگزاری می‌نماید.

دکتر علی مابجری

مشاور معاون آموزش و تحقیقات قوه قضائیه